

TẬP LÀM VĂN

LUYỆN TẬP XÂY DỰNG CỐT TRUYỆN

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

Thực hành tưởng tượng và tạo lập một cốt truyện đơn giản theo gợi ý khi đã cho sẵn nhân vật, chủ đề câu chuyện.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

– Tranh minh hoạ cốt truyện nói về lòng hiếu thảo của người con khi mẹ ốm (nếu có).

– Tranh minh hoạ cho cốt truyện nói về tính trung thực của người con đang chăm sóc mẹ ốm (nếu có).

– Bảng phụ viết sẵn đề bài để GV phân tích.

– *VBT Tiếng Việt 4, tập một* (nếu có).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ : GV kiểm tra :

- Một HS nói lại nội dung cần ghi nhớ trong tiết TLV trước.
- Một HS kể lại chuyện *Cây khế* dựa vào cốt truyện đã có.

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài : GV nêu MĐ, YC cần đạt của tiết học.

2. Hướng dẫn xây dựng cốt truyện

a) Xác định yêu cầu của đề bài

- Một HS đọc yêu cầu của đề.
- GV cùng HS phân tích đề, gạch chân những từ ngữ quan trọng : Hãy **tưởng tượng** và **kể lại vắn tắt** một câu chuyện có **ba nhân vật** : **bà mẹ ốm, người con** bằng tuổi em và một **bà tiên**.

– GV nhắc HS :

+ Để xây dựng được cốt truyện với những điều kiện đã cho (có ba nhân vật : bà mẹ ốm, người con, bà tiên), em phải **tưởng tượng** để hình dung điều gì sẽ xảy ra, diễn biến của câu chuyện.

+ Vì là xây dựng cốt truyện (bộ khung cho câu chuyện), em chỉ cần **kể vắn tắt**, không cần kể cụ thể, chi tiết.

b) Lựa chọn chủ đề của câu chuyện

- Hai HS tiếp nối nhau đọc gợi ý 1 và 2. Cả lớp theo dõi trong SGK.
- Một vài HS tiếp nối nhau nói chủ đề câu chuyện em lựa chọn : em kể câu chuyện về sự hiếu thảo hay về tính trung thực.
- GV nhắc HS : Từ đề bài đã cho, các em có thể tưởng tượng ra những cốt truyện khác nhau. SGK gợi ý 2 chủ đề (sự hiếu thảo, tính trung thực) để các em có hướng tưởng tượng, xây dựng cốt truyện theo 1 trong 2 hướng trên.

c) Thực hành xây dựng cốt truyện

- HS làm việc cá nhân, đọc thầm và trả lời lần lượt các câu hỏi khơi gợi tưởng tượng theo gợi ý 1 hoặc gợi ý 2 (tùy đề tài chọn kể).
- Một HS giỏi làm mẫu, trả lời lần lượt các câu hỏi. VD về cách tưởng tượng của HS :

Bài tập a) HS kể câu chuyện về sự hiếu thảo, cần tưởng tượng, trả lời các câu hỏi :

- *Người mẹ ốm như thế nào ?* (Ốm rất nặng)
- *Người con chăm sóc mẹ như thế nào ?* (Người con thương mẹ, chăm sóc mẹ tận tụy ngày đêm.)
- *Để chữa khỏi bệnh cho mẹ, người con gặp khó khăn gì ?* (Phải tìm một loại thuốc rất hiếm, phải đi tìm tận rừng sâu ; Hoặc : phải tìm một bà tiên sống trên ngọn núi rất cao, đường đi lắm gian truân...)

Bài tập b) HS kể câu chuyện về tính trung thực, cần tởng tởng, trả lời các câu hỏi :

– Người con đã quyết vượt qua khó khăn như thế nào ? (VD : Người con lặn lội trong rừng sâu, gai cào, đói ăn, nhiều rắn rết vẫn không sờn lòng, quyết tìm bằng được cây thuốc quý. Hoặc : quyết trèo lên đỉnh núi cao vút mời bằng được bà tiên...)

– Bà tiên giúp hai mẹ con như thế nào ? (Bà tiên cảm động về tình yêu thương, lòng hiếu thảo của người con đã hiện ra giúp.)

– Người mẹ ốm như thế nào ? (Ốm rất nặng).

– Người con chăm sóc mẹ như thế nào ? (Người con thương mẹ, chăm sóc mẹ tận tụy ngày đêm.)

– Để chữa khỏi bệnh cho mẹ, người con gặp khó khăn gì ? (Nhà nghèo, không có tiền mua thuốc.)

– Bà tiên cảm động trước tình cảm hiếu thảo của người con, nhưng muốn thử thách lòng trung thực của người con như thế nào ? (Người con vừa đi vừa lo không đủ tiền mua thuốc cho mẹ thì thấy bên lề đường có vật gì như chiếc tay nải ai bỏ quên. Chiếc tay nải hở miệng, người con nhìn thấy bên trong có những thỏi vàng lấp lánh. Phía trước, có một bà cụ đang đi. Người con đoán đó là chiếc tay nải của bà cụ, bèn chạy theo gọi...)

– Bà tiên giúp đỡ người con trung thực như thế nào ? (Bà cụ quay lại mỉm cười nói với người con : Con rất trung thực, thật thà. Ta muốn thử lòng con mới vờ quên chiếc tay nải ấy. Nó là phần thưởng ta tặng con để con mua thuốc chữa bệnh cho mẹ con.)

– Từng cặp HS thực hành kể vắn tắt câu chuyện tưởng tượng theo đề tài đã chọn.

– HS thi KC trước lớp. Cả lớp và GV nhận xét, tính điểm, bình chọn bạn có câu chuyện tưởng tượng sinh động, hấp dẫn nhất.

VD : Một người mẹ ốm rất nặng. Cô con gái thương mẹ, tận tụy chăm sóc mẹ ngày đêm nhưng bệnh mẹ không thuyên giảm. Có người nói rằng muốn chữa khỏi bệnh phải đi tìm một bông hoa lạ mọc tận rừng sâu, nơi không có người qua lại vì có rất nhiều rắn rết, hổ báo. Nghe vậy, cô bé quyết đi tìm bông hoa thuốc quý. Cô trải qua rất nhiều khó khăn nhưng không nản chí. Cảm động trước tấm lòng hiếu thảo của cô, bà tiên xuất hiện, tặng cô bé bông hoa quý. Có hoa, cô bé chữa khỏi bệnh cho mẹ. Hai mẹ con mừng rỡ cảm ơn bà tiên.

– HS viết vắn tắt vào vở cốt truyện của mình.

3. Củng cố, dặn dò

– GV mời 1 – 2 HS nói cách xây dựng cốt truyện. (Để xây dựng được một cốt truyện, cần hình dung được : Các nhân vật của câu chuyện. Chủ đề của câu chuyện. Diễn biến của câu chuyện – diễn biến này cần hợp lí, tạo nên một cốt truyện có ý nghĩa.)

– GV nhắc HS về nhà kể lại câu chuyện tưởng tượng của mình cho người thân. Dặn HS đọc trước các đề bài gợi ý ở tiết TLV tuần 5 (tr.52, SGK), chuẩn bị giấy viết, phong bì, tem thư, nghĩ về đối tượng em sẽ viết thư để làm tốt bài kiểm tra viết thư.